

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-659/20 - 1

Sprawa C-659/20

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

4 grudnia 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Nejvyšší správní soud (Republika Czeska)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

25 listopada 2020 r.

Strona skarżąca:

ET

Strona przeciwna:

Ministerstvo životního prostředí

POSTANOWIENIE

Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny, Republika Czeska) [...] w sprawie strony skarżącej: **ET**, zamieszkałej [...] Hradec Králové, [...] przeciwko stronie przeciwnej **Ministerstvo životního prostředí** (ministerstwu środowiska, Republika Czeska), z siedzibą [...] Praga 10, ze skargi na decyzję strony przeciwnej z dnia 7 listopada 2016 r., numer sprawy 1329/550/16-Ba, [...] w postępowaniu w przedmiocie skargi kasacyjnej strony skarżącej od wyroku Krajský soud v Hradci Králové (sądu okręgowego w Hradec Králové, Republika Czeska) z dnia 30 maja 2018 r., numer sprawy 30 A 37/2017-35,

postanowił, co następuje:

- I. Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej **przedkłada się** następujące pytania prejudycjalne:

1. Czy w skład „stada hodowlanego” w rozumieniu rozporządzenia Komisji (WE) nr 865/2006 z dnia 4 maja 2006 r. ustanawiającego przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi wchodzi okaz, które są rodzicami okazów hodowanych przez danego hodowcę, chociaż ten nigdy nie był ich właścicielem ani posiadaczem?
2. Jeżeli odpowiedź na pytanie pierwsze będzie taka, że okaz rodzicielski nie wchodzi w skład stada hodowlanego, to czy właściwe organy, badając spełnienie warunku z art. 54 pkt 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 865/2006 dotyczącego utworzenia stada zgodnie z przepisami prawa przy jednoczesnym utrzymywaniu go w sposób niewywierający negatywnego wpływu na przetrwanie okazów żyjących w środowisku naturalnym, są uprawnione do kontroli pochodzenia tych okazów rodzicielskich i dokonywania na tej podstawie oceny, czy stado hodowlane zostało utworzone zgodnie z zasadami określonymi w art. 54 pkt 2 tego rozporządzenia?
3. Czy przy badaniu spełnienia warunku z art. 54 pkt 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 865/2006, dotyczącego utworzenia stada zgodnie z przepisami prawa przy jednoczesnym utrzymywaniu go w sposób niewywierający negatywnego wpływu na przetrwanie okazów żyjących w środowisku naturalnym, można brać pod uwagę inne okoliczności sprawy (w szczególności dobrą wiarę przy przejęciu okazów oraz uzasadnione oczekiwanie, że będzie można handlować ich ewentualnym potomstwem, ewentualnie również mniej restrykcyjne przepisy ustawowe obowiązujące w Republice Czeskiej przed przystąpieniem do Unii Europejskiej)?

[...]

[OR 2] **U z a s a d n i e:**

I. Przedmiot postępowania

[1] Strona skarżąca jest hodowcą papug. W ramach tej działalności w dniu 21 stycznia 2015 r. strona skarżąca złożyła wniosek o przyznanie zwolnienia z zakazu handlu w odniesieniu do pięciu okazów papugi Ara hiacyntowa (*Anodorhynchus hyacinthus*) urodzonych w 2014 r. w hodowli strony skarżącej. Na podstawie stanowiska organu naukowego organ administracyjny nie uwzględnił wniosku strony skarżącej.

[2] W ramach postępowania o przyznanie zwolnienia organ administracyjny i organ naukowy poczyniły następujące ustalenia odnośnie do pochodzenia papug, których dotyczy wnioski strony skarżącej. Dziadkowie tych papug zostali

przywiezieni do Republiki Czeskiej przez FU w czerwcu 1993 r. w nietypowych okolicznościach. Obywatel Urugwaju przywiózł te i inne papugi do Bratysławy, skąd razem z FU podróżował samochodem do Republiki Czeskiej. Na granicy samochód został nieoczekiwanie zatrzymany przez celników, a następnie mocą decyzji administracyjnej FU odebrano parę będącą dziadkami. Ta decyzja administracyjna została jednak uchylona przez Vrchní soud v Praze (sąd apelacyjny w Pradze, Republika Czeska) w 1996 r. Następnie organ administracyjny umorzył postępowanie i oddał papugi FU. Ta para będąca dziadkami została później wypożyczona GV, który wyhodował z niej w 2000 r. parę będącą rodzicami – chodzi o rodzeństwo z jednego lęgu (para będąca dziadkami po odchowaniu młodych została zwrócona FU, który następnie przekazał ją ogrodowi zoologicznemu w Zlinie). Strona skarżąca pozyskała parę będącą rodzicami od GV (w dokumentacji administracyjnej nie ustalono cywilnoprawnego tytułu nabycia, niemniej ważność przejścia prawa własności nie była w żaden sposób kwestionowana).

[3] Organ naukowy uznał nabycie papug przez stronę skarżącą w 2000 r. za utworzenie stada hodowlanego i zbadał, czy w ten sposób nie doszło do naruszenia w szczególności art. 54 pkt 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 865/2006 ustanawiającego przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi, zgodnie z którym stado hodowlane powinno zostać „*utworzone zgodnie z przepisami prawa stosowanymi wobec tego stada w momencie jego nabycia i [być] utrzymywane w sposób niewywierający negatywnego wpływu na przetrwanie danych gatunków żyjących w środowisku naturalnym*”. Badając spełnienie tych warunków organ naukowy stwierdził, że nie jest przekonany co do utworzenia stada zgodnie z przepisami prawa i w związku z tym nie wyraził zgody na przyznanie zwolnienia, ponieważ świadectwa rejestracyjne okazów będących dziadkami z 1998 r. zawierają szereg nieprawidłowości, a w szczególności 1996 r. wskazany jako rok pozyskania [okazów] nie odpowiada kodowi wskazanemu na świadectwach rejestracyjnych, ponieważ kod ten był przyznawany wyłącznie okazom pozyskanym przed 1992 r., a nadto świadectwa te nie zawierają żadnych informacji o pochodzeniu okazów. Organ naukowy dodał, że już w kilku innych przypadkach wyraził sprzeciw wobec przyznania zwolnienia dla potomstwa pochodzącego od tej samej pary dziadków.

[4] Organ administracyjny przy podejmowaniu decyzji oparł się na wyżej opisanym stanowisku organu naukowego i nie przyznał zwolnienia. Strona skarżąca odwołała się od tej decyzji. Zarzuciła ona w szczególności przyjęcie nieprawidłowej definicji stada hodowlanego. Według niej stado hodowlane składa się wyłącznie z pary rodziców i potomstwa, a zatem organ administracyjny nie powinien był w ogóle badać pochodzenia dziadków. Administracyjny organ odwoławczy (którym zgodnie z przepisami prawa krajowego jest strona przeciwna) nie przychylił się do tej argumentacji. Uznał, że kluczowe znaczenie przy ocenie tego, w jaki sposób utworzono stado hodowlane, ma to, jak pozyskano pierwszą rozmnażającą się parę. Strona skarżąca nigdy nie wykazała jej pochodzenia, w związku z czym nie można było przyznać zwolnienia.

[5] Następnie strona skarżąca wniosła skargę na decyzję strony przeciwnej do Krajský soud v Hradci Králové (sądu okręgowego w Hradec Králové).

[6] Sąd okręgowy oddalił skargę. Przyjął przede wszystkim, że handel papugami z gatunku *Anodorhynchus* jest zakazany i może być dozwolony tylko w wyjątkowych przypadkach. Warunki przyznania zwolnienia [od zakazu handlu] są określone w art. 54 rozporządzenia Komisji (WE) nr 865/2006. Warunki te muszą być [OR 3] spełnione łącznie a organ administracyjny musi zostać przekonany przez wnioskodawcę, że warunki te są spełnione, a więc stan faktyczny i prawny muszą być ustalone w sposób pewny. W niniejszej sprawie przedmiotem sporu było spełnienie warunku z art. 54 pkt 2 tego rozporządzenia, zgodnie z którym wnioskodawca musi udowodnić, że (1) stado hodowlane zostało utworzone zgodnie przepisami prawa stosowanymi wobec tego stada w momencie jego nabycia oraz (2) [...] w sposób niewywierający negatywnego wpływu na przetrwanie danych gatunków żyjących w środowisku naturalnym. Zdaniem sądu strona skarżąca nie spełniła żadnego z tych dwóch warunków częściowych, ponieważ zgodnie z obszernymi ustaleniami organu administracyjnego para dziadków została przywieziona do Republiki Czeskiej w czerwcu 1993 r. w zupełnie nietypowych okolicznościach. W tamtym czasie w Republice Czeskiej obowiązywała już konwencja CITES (Czeska i Słowacka Republika Federacyjna przystąpiła do niej w dniu 18 maja 1992 r.), która była transponowana do prawa krajowego od dnia 1 czerwca 1992 r. mocą zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (ustawy nr 114/1992 o ochronie przyrody i krajobrazu), natomiast od dnia 1 kwietnia 1997 r. mocą zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů (ustawy nr 16/1997 o warunkach importu i eksportu zagrożonych gatunków). W świetle przepisów wprowadzających konwencję CITES badanie pochodzenia stada hodowlanego jest zatem dopuszczalne aż do pary dziadków. Stado hodowlane w rozumieniu rozporządzenia Komisji (WE) nr 865/2006 składa się więc ze wszystkich trzech pokoleń, ponieważ chodzi tu o zwierzęta w hodowli na terytorium Republiki Czeskiej, które są wykorzystywane do reprodukcji.

[7] Strona skarżąca wniosła skargę kasacyjną od wyroku sądu okręgowego do Nejvyšší správní soud (najwyższego sądu administracyjnego). Strona skarżąca uważała za błędny pogląd prawny sądu okręgowego co do tego, że na stado hodowlane składają się dane okazy, ich rodzice i dziadkowie, ponieważ chodzi o zwierzęta w hodowli w Republice Czeskiej, które są wykorzystywane do reprodukcji. Na tej podstawie sąd uznał, że organy administracyjne mają prawo żądać udowodnienia pochodzenia pary dziadków. Zdaniem strony skarżącej taka wykładnia nakłada na nią nieproporcjonalny ciężar dowodu. Przede wszystkim jest ona jednak błędna, ponieważ stado hodowlane w rozumieniu cytowanego rozporządzenia oznacza wszystkie zwierzęta w hodowli strony skarżącej, które są wykorzystywane do reprodukcji (a więc nie ich przodków z innych hodowli, ewentualnie od innych hodowców, a takimi przodkami są dziadkowie). Taki wniosek strona skarżąca wyprowadzała z art. 1 pkt 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 865/2006, zgodnie z którym „stado hodowlane» oznacza wszystkie zwierzęta w hodowli wykorzystywane do reprodukcji”. Zdaniem strony skarżącej

za hodowlę, o której mowa w tej definicji, można zatem uznawać jakąkolwiek hodowlę w Republice Czeskiej, ale zawsze tylko jedną konkretną. Sama strona skarżąca pozyskała parę rodziców legalnie, a tym samym dochodzi do nieproporcjonalnej ingerencji w jej prawo własności i uzasadnione oczekiwania.

[8] W swoich uwagach do skargi kasacyjnej strona przeciwna zakwestionowała wnioski strony skarżącej dotyczące wykładni pojęcia stada hodowlanego. Zwróciła uwagę na brzmienie art. 54 pkt 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 865/2006, który posługuje się terminem „utworzenie” stada hodowlanego zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w danym czasie. Pojęcie utworzenia wyraźnie odnosi się więc do przeszłości i jednoznacznie nawiązuje do początku linii hodowlanej. Ponieważ dziadkowie papug, których dotyczy wniosek strony skarżącej, zostali z dużym prawdopodobieństwem pozyskani nielegalnie, organ administracyjny po konsultacji z organem naukowym nie mógł być przekonany o legalności sposobu, w jaki utworzono stado hodowlane. Strona przeciwna wskazywała ponadto, że definicja stada ma znaczenie wtórne, a znaczenie podstawowe przypisać należy sposobowi utworzenia stada.

[9] W kwestii ciężaru dowodu strona przeciwna zwróciła nadto uwagę na ogólny zakaz handlu tymi zwierzętami. Z tego powodu wszelkie wyjątki od tego zakazu należy interpretować wąsko. Właściciel nie musi na potrzeby hodowli udowadniać pochodzenia dziadków. Obowiązek ten występuje dopiero wtedy, gdy zamierza on handlować kolejnymi pokoleniami. Dla przyznania zwolnienia kluczowe jest stanowisko organu naukowego, a ten zgodnie z ustaloną praktyką bada pochodzenie dziadków i jest to powszechna praktyka w Unii. Odmienne podejście postulowane przez stronę skarżącą prowadziłoby do łatwej legalizacji hodowli utworzonych na podstawie okazów pozyskanych ze środowiska naturalnego. Mogłyby one w łatwy sposób służyć tworzeniu hodowli zwierząt, które w przyszłych pokoleniach mogłyby bez przeszkód stanowić przedmiot handlu. Co się tyczy celu konwencji CITES, to jakkolwiek strona przeciwna uznaje pewne korzyści z legalnych hodowli (zmniejsza się dzięki nim presja na pozyskiwanie okazów ze środowiska naturalnego), to jednak musi tu chodzić o hodowlę utworzone zgodnie z prawem. Jeżeli chodzi o prawo własności, to strona przeciwna zwróciła uwagę, że nie jest to pierwszorzędny problem i nie kwestionuje wniosku co do legalnego prawa własności dziadków lub papug, których dotyczy wniosek strony skarżącej. Samo prawo własności strony skarżącej pozostaje nienaruszone, ograniczone jest jedynie warunkami.

[OR 4] **II. Przepisy prawa Unii i prawa krajowego mające zastosowanie w niniejszej sprawie**

[10] Podstawowe zasady ochrony środowiska w Unii Europejskiej reguluje prawo pierwotne. Zgodnie z art. 191 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej polityka Unii w dziedzinie środowiska naturalnego „stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Unii. Opiera się na **zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania**

zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie »zanieczyszczający płaci«?

[11] Niemniej zasady handlu zagrożonymi gatunkami prawo Unii przejmuje z konwencji CITES. Podstawowe zasady konwencji CITES zostały transponowane rozporządzeniem Rady (WE) nr 338/97 (zwanym dalej również „**rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory**”). Zgodnie z art. 8 ust. 1 tego rozporządzenia zakazany jest handel zwierzętami wymienionymi w załączniku A (zgodnie z art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia załącznik A odpowiada załącznikowi I do konwencji CITES). Takimi zwierzętami są również papugi z gatunku *Anodorhynchus*.

[12] Ten zakaz nie jest jednak bezwzględny i można przyznać od niego zwolnienie na podstawie jednej z przyczyn wymienionych w art. 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory. W kontekście przedłożonych pytań kluczowe znaczenie ma zwolnienie przewidziane w lit. d) przywołanej regulacji:

„3. Zgodnie z wymogami innego prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego ochrony dzikiej fauny i flory organ administracyjny państwa członkowskiego, w którym znajdują się okazy, może przyznać zwolnienie od zakazów określonych w ust. 1 poprzez wydanie stosownego świadectwa, po indywidualnym rozpatrzeniu sprawy, jeżeli okazy:

[...]

d) są okazami gatunku zwierząt, które urodziły się i zostały wyhodowane w niewoli lub są sztucznie rozmnożonymi okazami gatunku roślin lub stanowią części lub produkty pochodne takich [okazów] [...]”.

[13] Bardziej szczegółowe warunki przyznawania tych zwolnień są określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 865/2006 ustanawiającym przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 (zwanym dalej „**rozporządzeniem wykonawczym**”). Przyznawanie zwolnień zgodnie z art. 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory zostało skonkretyzowane w art. 59 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego:

„2. Zwolnienie dotyczące okazów, o których mowa w art. 8 ust. 3 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 338/97, jest przyznawane wyłącznie jeśli wnioskodawca wykaże przed właściwym organem zarządzającym, który skonsultuje się z właściwym organem naukowym, że warunki określone w art. 48 niniejszego rozporządzenia zostały spełnione oraz że dane okazy urodziły się i były hodowane w niewoli lub zostały sztucznie rozmnożone zgodnie z art. 54, 55 i 56 niniejszego rozporządzenia”.

[14] W kontekście powyższego przepisu znaczenie w niniejszej sprawie ma również przede wszystkim art. 54 rozporządzenia wykonawczego (art. 48 zawiera jedynie ogólną regulację dotyczącą świadectwa zwolnienia, art. 55 upoważnia

organy do weryfikacji rodowodu okazów poprzez analizę tkanek, a art. 56 dotyczy roślin), a w szczególności art. 54 pkt 2, co do którego czeskie organy administracyjne uważają, że nie zostały przekonane o tym, że doszło do spełnienia opisanych w nim warunków:

„Artykuł 54

Okazy zwierząt urodzone i hodowane w niewoli

Bez uszczerbku dla przepisów art. 55, w przypadku zwierząt okaz jest uznawany za urodzony i hodowany w niewoli, wyłącznie jeśli właściwy organ zarządzający w porozumieniu z właściwym organem naukowym państwa członkowskiego jest przekonany, że:

1) okaz jest potomstwem lub pochodzi z potomstwa urodzonego lub w inny sposób otrzymanego w kontrolowanym środowisku:

a) z rodziców, którzy byli sparowani lub których gamety zostały przeniesione w inny sposób do kontrolowanego środowiska, w przypadku rozmnażania płciowego;

b) z rodziców, którzy znajdowali się w kontrolowanym środowisku, gdy rozpoczął się proces rozwoju potomstwa, w przypadku rozmnażania bezpłciowego;

[OR 5] 2) stado hodowlane zostało utworzone zgodnie przepisami prawa stosowanymi wobec tego stada w momencie jego nabycia i jest utrzymywane w sposób niewywierający negatywnego wpływu na przetrwanie danych gatunków żyjących w środowisku naturalnym;

3) stado hodowlane jest utrzymywane bez wprowadzania okazów żyjących w środowisku naturalnym, za wyjątkiem sporadycznego dodawania zwierząt, jaj lub gamet, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz w sposób niewywierający negatywnego wpływu na przetrwanie danych gatunków żyjących w środowisku naturalnym, w jednym z następujących celów:

a) aby zapobiec lub ograniczyć szkodliwą endogamię (chów wsobny), przy czym zakres takiego dodawania jest określany przez zapotrzebowanie na nowy materiał genetyczny;

b) aby rozdysponować skonfiskowane zwierzęta, zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 338/97;

c) wyjątkowo, w celu wykorzystania jako stado hodowlane;

4) stado hodowlane samodzielnie wydało na świat drugie lub kolejne pokolenie (F2, F3 itd.) w kontrolowanym środowisku lub jest zarządzane w sposób, który gwarantuje wydanie, w kontrolowanym środowisku, potomstwa drugiego pokolenia”.

[15] Definicję stada hodowlanego zawiera art. 1 pkt 3 rozporządzenia wykonawczego: „*stado hodowlane*« oznacza wszystkie zwierzęta w hodowli wykorzystywane do reprodukcji”.

[16] Ustawodawstwo krajowe ma tylko ograniczone zastosowanie w sprawie i przede wszystkim określa organy administracyjne, które stosują opisane powyżej prawo Unii. Organy te określa zákon č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy (ustawa nr 100/2004 o handlu zagrożonymi gatunkami). Zgodnie z § 3 ust. 3 tej ustawy krajový úřad (urząd okręgowy, Republika Czeska) pełni rolę organu administracyjnego w zakresie przyznawania zwolnień od zakazu podejmowania określonych czynności handlowych [z zagrożonymi gatunkami]. Zgodnie z art. 27 tej ustawy rolę organu naukowego w rozumieniu wyżej wskazanych rozporządzeń i konwencji CITES pełni w Republice Czeskiej Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (agencja ochrony środowiska naturalnego i krajobrazu Republiki Czeskiej, Republika Czeska), która jest jednostką organizacyjną państwa, powołaną przez Ministerstvo životního prostředí (ministerstwo środowiska). Krajový úřad (urząd okręgowy) pełnił zatem rolę organu administracyjnego opisanego w poprzedniej części i na podstawie stanowiska Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (agencji ochrony środowiska naturalnego i krajobrazu Republiki Czeskiej) wydał decyzję administracyjną w pierwszej instancji. Zgodnie z ogólnymi zasadami czeskiej procedury administracyjnej od tej decyzji administracyjnej przysługuje odwołanie do Ministerstvo životního prostředí (ministerstwa środowiska), które działało jako administracyjny organ odwoławczy i występowało w imieniu organów administracyjnych przed sądami administracyjnymi.

III. Analiza przedkładanych pytań prejudycjalnych

[17] Rozpoznając skargę kasacyjną Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny) stwierdził, że sprawa dotyczy przede wszystkim wykładni prawa Unii, nie istnieje dotychczasowe orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości w tym przedmiocie i nie chodzi o zagadnienie, które można by jednoznacznie rozstrzygnąć stosując kontekstualną wykładnię prawa Unii tak, aby nie pozostały co do tej wykładni uzasadnione wątpliwości (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 6 października 1982 r., CEEFIT, C-283/81, EU:C:1982:335). Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny) jest zatem zobowiązany do zwrócenia się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem prejudycjalnym zgodnie z art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

[18] Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny) zauważa na wstępie, że między uczestnikami [postępowania] nie było sporu ani co do problematycznego pochodzenia pokolenia dziadków, ani co do narodzin pary rodzicielskiej w 2000 r. już w niewoli w Republice Czeskiej i jej legalnego przejęcia przez stronę skarżącą. Jednakże zdaniem strony przeciwnej problematyczne pochodzenie pary dziadków „obciąża” następne pokolenia, gdy tymczasem zdaniem strony skarżącej ten „stygmata” został odjęty w momencie

przejęcia [okazów] do jej własnej hodowli. Z drugiej strony strona skarżąca nie kwestionuje ani oceny prawnej, zgodnie z którą do pary dziadków zastosowanie znajduje konwencja CITES i nawiązujące do niej przepisy, ani też niekorzystnych wniosków wynikających z zastosowania tych przepisów do pary dziadków. Strona skarżąca uważa jednak, że wnioski te nie mogą być odnoszone do jej okazów, a to z dwóch głównych powodów. Pierwszym z nich jest wykładnia pojęcia stada hodowlanego, w skład którego, według strony skarżącej, wchodzi jedynie należące do niej okazy, w związku z czym organy administracyjne nie powinny były w ogóle brać pod uwagę pochodzenia pary dziadków. Drugim powodem są uzasadnione oczekiwania strony skarżącej. Nabyła ona okazy prawidłowo [OR 6] i sama w momencie nabycia papug nie miała wątpliwości co do pochodzenia pary dziadków, albowiem ta została zwrócona ówczesnemu właścicielowi na podstawie orzeczenia sądu.

[19] Wykładnia pojęcia stado hodowlane skłoniła Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny) do przedłożenia pierwszego pytania prejudycjalnego. Argumentacja strony skarżącej jest oparta na wykładni językowej art. 1 pkt 3 rozporządzenia wykonawczego, zgodnie z którym chodzi o wszystkie okazy w hodowli wykorzystywane do reprodukcji. Natomiast strona przeciwna wskazuje na ogólny zakaz handlu tymi papugami i negatywne skutki w postaci łatwej legalizacji hodowli utworzonych przy wykorzystaniu wątpliwie pozyskanych okazów (wystarczyłoby „zerwać” granicę poprzez przekazanie potomstwa). Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny) uznaje definicję stada hodowlanego za stosunkowo jednoznaczną i na tym etapie przychyliła się raczej do stanowiska strony skarżącej. Z drugiej strony sąd odsyłający nie przecenia znaczenia definicji stada hodowlanego (w tym zakresie zob. analizę pozostałych pytań prejudycjalnych poniżej). Należy przy tym zwrócić uwagę na strukturę poszczególnych pytań prejudycjalnych. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości miałby przychylić się do szerszej definicji stada hodowlanego i uwzględnić jako jego część składową parę dziadków o „wątpliwym” pochodzeniu, to pytanie drugie traci na znaczeniu. Jednocześnie zaś taka odpowiedź nie umniejsza znaczenia pytania trzeciego. [...]

[20] Jeżeli natomiast Trybunał Sprawiedliwości przychyliłby się do węższego wariantu wykładni podjęcia stada hodowlanego i nie zaliczyłby do zakresu tego pojęcia parę dziadków, to należałoby udzielić odpowiedzi na drugie pytanie prejudycjalne. Na podstawie stanowiska organu naukowego organy administracyjne odmówiły stronie skarżącej przyznania zwolnienia z powołaniem się na art. 54 pkt 2 rozporządzenia wykonawczego, zgodnie z którym należy badać „utworzenie” stada hodowlanego. Strona skarżąca łączy to utworzenie z pozyskaniem okazów pokolenia rodzicielskiego, które nastąpiło zgodnie z wymogami art. 54 pkt 2 rozporządzenia wykonawczego (zgodnie z prawem i w sposób niewywierający negatywnego wpływu na przetrwanie danego gatunku żyjącego w środowisku naturalnym). Strona przeciwna nie kwestionuje, że strona skarżąca prawidłowo pozyskała parę rodziców. Jej zdaniem pojęcie „utworzenia” należy jednak odnieść do początku linii hodowlanej.

[21] Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny) zauważa tu dwie możliwości wykładni. Z jednej strony pojęcie „utworzenia” stada hodowlanego można interpretować z odniesieniem do okoliczności, że kojarzy się z badaniem linii przodków papug, których dotyczy wnioski strony skarżącej. Ta wykładnia mogłaby zapewne ostać się również przy przyjęciu bardziej złożonej interpretacji, ponieważ zapobiega łatwej legalizacji „wątpliwych” hodowli poprzez (na przykład pozorowany) transfer, tj. sytuację, w której hodowca przekazałby okazy innej osobie, która prowadziłaby reprodukcję dalszych pokoleń (faktycznie albo po prostu działałaby jako „pozorny” właściciel), a tym samym doszłoby do odjęcia „stygmata” pochodzenia tych okazów. Natomiast z drugiej strony takiej wykładni można przeciwstawić obecną regulację prawną. Obecnie w Unii bez pozyskania zwolnienia nie można prawidłowo nabyć okazów zwierząt wymienionych w załączniku A do rozporządzenia w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory. W związku z tym „pozorowany” transfer nie jest możliwy w Unii, ponieważ w takim przypadku nie przyznano by zwolnienia. Badanie początku linii hodowlanej nie ma zatem w Unii praktycznego znaczenia, a z systemowego punktu widzenia należy raczej przychylić się do wykładni łączącej „utworzenie” wyłącznie z konkretną hodowlą. Takie podejście niewątpliwie sprzyjałoby radzeniu sobie z nietypowymi sytuacjami, jak ta mająca miejsce w niniejszej sprawie. Strona skarżąca legalnie nabyła papugi w okresie przed przystąpieniem Republiki Czeskiej do Unii, kiedy nie było konieczności uzyskania zwolnienia w celu wejścia w posiadanie okazów na terytorium krajowym, a tym samym uzyskała uzasadnione oczekiwanie, które zostałoby naruszone przez odmienną wykładnię. Ponadto gdyby przyjąć pierwszy z wyników wykładni, to należałoby rozważyć również to, jak dalece w przeszłości należy badać utworzenie hodowli, co może na właścicieli zwierząt chronionych nakładać nierealistyczne wręcz wymagania. W niniejszej sprawie mamy przecież do czynienia z sytuacją, w której zapewne nielegalne nabycie pary dziadków miało miejsce ponad 20 lat przed narodzinami ocenianych osobników, a następnie pary dziadków i rodziców były posiadane legalnie.

[22] Trzecie pytanie prejudycjalne dotyczy kwestii tego, czy można badać ewentualne indywidualne okoliczności, a jeśli tak, to jakiego rodzaju. Pomiędzy stroną skarżącą a organami administracyjnymi nie ma sporu co do tego, że w sprawie nie miało miejsca „pozorowane” przejęcie [okazów] i że pozyskanie pary rodziców w 2000 r. było legalne. W tym kontekście należy przypomnieć, że chociaż w tamtym czasie w Republice Czeskiej obowiązywała konwencja CITES [OR 7], która została transponowana do prawa krajowego mocą zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů (ustawy nr 16/1997 o warunkach importu i eksportu zagrożonych gatunków), to ustawa ta nie wymagała wydawania zaświadczeń zgodnie z konwencją CITES w przypadku krajowych transferów [okazów]. W takim przypadku miała miejsce „tylko” urzędowa kontrola okazów i ich rejestracja. Ta regulacja krajowa była zgodna z konwencją CITES, która ma na celu przede wszystkim regulację handlu międzynarodowego. Jednakże art. XIV konwencji CITES pozwala jej stronom na przyjęcie surowszych przepisów, czego przykładem jest surowsza regulacja w Unii, wymagająca wydania zaświadczenia nawet w przypadku transferu w ramach Unii

i danego państwa członkowskiego. Niemniej regulacja ta obowiązuje w Republice Czeskiej od wejścia do Unii w dniu 1 maja 2004 r., podczas gdy przejęcie pary rodziców nastąpiło w 2000 r.

[23] Zatem od 2000 r. strona skarżąca mogła mieć uzasadnione oczekiwanie, że będzie mogła handlować ewentualnym potomstwem przynajmniej w Republice Czeskiej, ale zapewne także na poziomie międzynarodowym (ówczesne podejście urzędu nie wywoływało niepewności co do możliwego przyznania zwolnienia zgodnie z konwencją CITES w odniesieniu do tego potomstwa). Istotne znaczenie ma tu również okoliczność, że para dziadków została zwrócona ówczesnemu posiadaczowi w 1996 r. na podstawie orzeczenia sądu administracyjnego. Ponadto strona skarżąca podkreśla, że jej hodowla ma pozytywny wpływ na środowisko naturalne. Jej zdaniem sprzedaż na rynku okazów wyhodowanych w niewoli zmniejszyłaby popyt na nielegalny zakup okazów schwytych na wolności. Strona skarżąca przeciwstawia temu natomiast wynikający z art. 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory ogólny zakaz handlu zwierzętami należącymi do omawianego gatunku, a tym samym potrzebę wąskiej wykładni przepisów o zwolnieniach jako wyjątków.

[24] W przypadku nieprzyznania zwolnienia należy wziąć pod uwagę również ochronę prawa własności zgodnie z art. 17 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Spośród uprawnień objętych treścią prawa własności stronie skarżącej pozostaje bowiem praktycznie tylko prawo do posiadania papug. Może też posiadać ich potomków, ale nawet nimi nie może legalnie rozporządzać. Ostatecznie między stroną skarżącą a organami administracyjnymi nie ma sporu odnośnie do tych surowych skutków prawnych nieprzyznania zwolnienia. Strona skarżąca uważa jednak, że są one nadmiernie surowe w świetle szczególnych okoliczności opisanych powyżej i jej zdaniem należy wziąć pod uwagę te okoliczności, a także zmniejszenie popytu na papugi pochodzące ze środowiska naturalnego, do którego doprowadziłoby „wprowadzenie do obrotu” jej papug. Strona przeciwna uważa natomiast, że surowe skutki regulacji w stosunku do strony skarżącej to efekt prawidłowego funkcjonowania odpowiednich przepisów.

[...]